

ÁLTALÁNOS ZENEI PROBLÉMÁK

Irta Dr. BELLE FERENC,
a Városi Zeneiskola igazgatója.

A magyar zenekultúra — sajnos — nagyon fiatal. Nagyon jól tudjuk történelmi okai vannak, hogy miért nem fejlődhetett ki, miért nem is gyökeresedhetett meg nálunk az európai értelemben vett zeneművészet. Amíg a 16—19. századig a nyugati szerencsésebb népeknél a renaissance, a barokk, a rokokó és a 19. század nemzeti ébredése a zeneművészetben is nagy stílusváltozásokat, formákat teremtett és virágzásba borította a zenekultúrát is, addig a magyarság elsődrendű létszükségletéért küzdött és az európai szellemi mozgalmak körén kívül rekedt. Csak a 19. század és annak is inkább második fele és a legutóbbi évtizedek adtak inspirációt és teret az önálló magyar zenei termés kifejlődéséhez és a zenekultúra meghonosításának. Ezek az események is köztudomásuk, azonban bizonyos mértékig összefüggenek a reánk váró megoldandó kérdésekkel.

A gróf Klebelsberg-féle kulturális elgondolás természetesen nem lehetett más, mint a magyarság szellemi megmentése és megerősítése. Ezen épült fel az egész iskolapolitika és továbbra is csak ez maradhat irányadó: a magyarság kulturális értékeit a megmaradt területre koncentrálni, hogy adandó alkalommal az expanziós erőt és a kultúránemzetek közötti értéket, megbecsülést növelje, hogy az életakarattal és a nemzeti önbizalmat, önértéket erősítse.

Természetes, hogy ez a munka területileg az elmaradottabb Alföldre koncentrálódott, gazdasági és népesedési okoknál fogva és hogy az általános oktatás kérdésének megoldásával kezdődött. De épp oly természetes az is, hogy itt nem állhat meg, hogy

az egyetemek, a közép- és alsóbbfokú iskolák problémáinak valamilyen megoldása után sorra kell, hogy kerüljenek a magyar kultúrát terjesztési és képviselési hivatott egyéb intézmények.

amelyek között belső értékénél, eredeti sajátosságainál és nemcsak nemzetnevelő, de egyetemes nyelvezeténél fogva és kifelé is nagy hatóerőt képviselő zeneművészet és ezzel kapcsolatban a magyar zenei intézmények ügye első helyen áll.

Nagymagyarországon a zenekultúra és zeneoktatás sulypontja — Budapestet kikicsapolva — szintén a perifériákon nyugodott. Emlékezzünk még, hogy Pozsony—Wien hatása alatt zeneileg is előbbre volt az alföldi városoknál Brassóban, Nagyszombatban régi importált zenekultúra volt német mintára. Általában a német nemzetiségi vidékeken, Temesvárott, Kasán, Sopronban stb., sőt még kisebb városokban is az anyagi jólét mellett virult a művészetek ápolása kisebb-nagyobb körökben. A műveltséghez tartozónak érezték a gyermekek zenére való taníttatását és sok jó muzikus élt és működött azokon a helyeken. Több városban már akkor volt például komoly értelemben vett zenekari élet és rendszeresített városi zenekar, amikor ilyesmire felénk csak mint megvalósíthatatlan álomról beszéltek.

Ami óriási haladást a ma megmaradt vidéki városok tettek, azt Budapest közvetlen hatásán kívül a maguk erejéből és a korszellemi segítségével teheték meg. Pedig

a zene kérdésének fontossága, a kor kívánalmái és szükségletei feltétlenül követelik, hogy a zeneoktatás kérdésében és a zeneélet fenntartása és kifejlesztése érdekében olyan intézkedések is történiessenek, amelyek előre meghatározott tervszerű program szerint hivatva vannak, új életet, több frisséget, eleveniséget, eredményesebb működést biztosítani úgy a zeneiskoláknak, mint a külső zeneéletnek.

Már többször felmerült szakkörökben, különösen az utóbbi időkből az a terv, hogy egyes

zeneiskolákat *kiemeljünk az átlagból* és bizonyos *jogokkal* ruházzanak fel, mert érezték, hogy valamit tenni kellene, azonban ennek kivétele, részben mert a körülmények erre nem elég érettek, részben talán érdekösszeűtközések miatt elodázódott. Hogy valaminek történni kell, az ma már a levegőben van, mert éppen az az irányzat, amely bizonyos kulturális decentralizációt hozott létre, követeli a folytatást, a kiegészítést és itt éppen az egyetemekre hivatkozhatunk és utalhatunk, amelyeknek beközlözésével három magyar vidéki városba európai tudományos és társadalmi élet költözött és fog mind nagyobb térrel hódítani, amely magasabbrendű szellemi életnek feltétlenül tartozéka egy megközelítően hasonló színvonalon álló zeneoktatás és intenzív zeneélet.

A megoldásra váró feladat kettős. Egy külső és egy belső. A külső feladat anyagi kérdésekkel függ össze.

A zenének olyan megfelelő otthont adni, ahol mindenféle irányú zenei működés e legkedvezőbbben biztosítható.

A megvalósítás szempontjából ez a nehezebb, mert félmegoldás nem biztosítéka a kérdés idővójének és ezért, csak a legnagyobb előrelátással és körültekintéssel kidolgozott tervek szerinti teljes megoldás lehet célhoz vezető és megnyugtató.

A másik, a megvalósíthatóbb feladat a zeneiskola belső szervezetére vonatkozik. Itt viszont a vidéki zeneoktatók helyzetének fontosságára és exponáltságára kell rámutatni és ezzel kapcsolatosan arra a tényre, hogy a vidéki városok egész zenei életét, az egész jövő generációját és a zenének ugyyszólván minden ügye egy nár ott élő zeneoktató képességének, tehetségének, egyéniségének, munkakedvének, lelkiismeretességének függvénye. Tehát a zeneoktatás intenzitása, szakszerűsége és így minősége aszerint emelhető, amint az azt végző is ugy a pedagógiában gyakorlatilag és elméletileg,

valamint hangszerjátékos is művészileg is fejlődik. Itt egy elég könnyen megvalósítható kérdés volna a *Zeneművészeti Főiskolával* szorosabb kapcsolatot keresni azon célból, hogy

a vidéki zeneoktatás ne legyen teljesen elvágva a főiskolától, hanem orron bizonyos irányítást nyerhetne.

Ez tulajdonképpen kettős érdek, mert a zeneiskolák egyik főcélja a szakszerű kiképzésre való előkészítés és így csak a főiskola kap jobb anyagot és a tanárok is eredményesebb munkát végezhetnek. A *tanítás* *nívójának emelésén kívül egy másik feladat, a gyakorlati zeneélet követelményeinek kielégítése.* Ugy a színházi, mint a szimfonikus, általában a zenekari zene jó vonósokat kíván, ezek vannak hivatva elsősorban a kamarazene művelésére is, de az intenzív hegedű- és gordonkatanítás mellett feltétlenül szükséges ma már a fuvóhangszerek tanításának bevezetése is. Itt is már kitermeltek bizonyos anyagot a fuvózenekarok, ahonnan feltétlenül nyerhetők lehetőségek és ezek majdnem olyan módon volnának a társadalomban elhelyezhetőek, hogy a zene ügyének is használhassanak.

Az általános érdeklődés és közfigyelem utóbbi időkből mind élelkebben fordul a zene és zenei kérdések felé. Szeged városa a Filharmonikus Zenekarnak 17 éves működése, a Harmonia nagyszűrű hangversenyei és egyéb zenei mozgalmak révén joggal igényelheti, hogy ez a zenei élet el ne akadjon, hanem inkább fejlődjék és más irányban is gazdagodjon. De éppugy elvárhatja azt is, hogy

iskolája is rásegíttessék arra a haladó utra, amelyet a város kultúrja más téren megtett és amely egy igazi kulturális központ kifejlesztéséhez van hivatva vezetni.

A kultúra kényes, finom virág, amelynek kinyílásához, kivirágztatásához hosszú időn keresztül gondos ápolás, szakértelem és nem csüggedő munkásság szükséges. Évtizedek sühannak el a generációk fölött, amíg az ilyen friss kultúra, mint az ide importált európai zeneművészet oly mélyen gyökerezik a szegedi homokba, hogy áthasonulva szükségletté, sajátta, magyarrá is válik. És ezt a plánczó, nem és lelkesítő munkát tovább végezni a mi kötelességünk. Egy ilyen becsületes törekvést támogatni és sikerre vinni egyaránt érdeke a szakkörök, a magyar kultúrát vezetőinek, valamint e város vezető társadalmának.

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

ALAPÍTÁSI ÉV 1841

SZEGEDI FIÓKJA

SÜRGÖNYCIM: COMMERZ SZEGED

ALAPTŐKE: 25 MILLIÓ PENGŐ

KIMUTATOTT TARTALÉKALAPOK
35.5 MILLIÓ PENGŐ.

BETÉTÁLLOMÁNY ÖSSZEGE

1925 ÉV JUNIUS HÓ VÉGÉN:

TAKARÉK-KÖNYVBEN	153.8
FOLYÓSZÁMLÁN . . .	136.9
ÖSSZESEN	290.7

MILLIÓ PENGŐ

LEBONYOLIT MINDEN BANKÜGYLETET